

Asia: _VN/20396/2020

Valtioneuvoston asetus kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistahankkeessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sallan kunta esittää lausuntonaan Valtioneuvoston asetusluonnoksesta kunnan maksuosuudesta ja nopean laajakaistayhteyden vähimmäisnopeudesta laajakaistatukihankkeessa seuraavaa:

Asetusluonnos liittyy hallituksen esitykseen laajakaistarakentamisen tuesta (HE 221/2020 vp), jolla mahdollistettaisiin laajakaistarakentamisen tukeminen julkisella rahoituksella. Laajakaistayhteyksien tuki on välttämätöntä alueille, joilla ei ole vastaavaa kaupallista tarjontaa. ja on nähty, että tietoliikenneyhteydet ovat perusinfra digitaalisten palvelujen toiminnalle, kehittämiselle ja laajalle käyttöönotolle. Toimivat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat paikkariippumattoman etätyön ja yrittämisen ja vahvistavat näin Itä-Lapin ja vastaavien alueiden elinvoimaa. Nopeiden ja luotettavien yhteyksien välttämättömyys on korostunut koko Suomessa kevään 2020 aikana koronan vuoksi etätyön lisääntyessä. Etätyön mahdollistuminen on lisännyt tulomuuttoa Lappiin ja Sallaan.

Sallan kunta vaatii, että kunnan omarahoitusosuudesta tulee kokonaan luopua. Toimivat tietoliikenneyhteydet ovat tärkeintä perusinfraa ja niiden tulee toimia kohtuudella koko maassa, riippumatta kansalaisen asuinpaikasta ja asuinkunnan taloudellisesta asemasta ja maksukyvystä. Mikäli kunnalla ei ole mahdollisuutta rahoittaa hankkeita, joutuvat Suomen kansalaiset keskenään eriarvoiseen asemaan. Valtion ja laajakaistaa hyödyntävien operaattoreiden tulee vastata rakentamisen rahoituksesta. Rahoituksessa on mahdollisuus ja tulee käyttää EU:n elvytysvaroja.

Asetukseen tukikelpoisiksi kohteiksi on määritelty pysyvät ja vapaa-ajan asunnot, yritykset ja julkishallinnon toimipaikat. Tämä määritelmä on perusteltu, asianmukainen ja kansantalouden kannalta kokonaistaloudellisesti järkevä eri alueiden, palvelutuotannon, turvallisuuden sekä työelämän kehitystarpeita ja mahdollisuuksia silmällä pitäen.

Tärkeän laajakaistan toteuttaminen käytännössä vaarantuu, mikäli valtion budjettiin ei varata vuosittain riittävästi rahaa lain yhdenvertaiseen toteutukseen maan eri alueilla. Nyt ehdotettu 5-10 miljoonan euron vuosibudjetti on täysin riittämätön. Määrärahaa tarvitaan kymmenen kertaa enemmän eli 50 -100 miljoonaa euroa vuotta kohden siihen saakka, kunnes kattava, palveleva ja turvallinen tietoliikenneverkko saadaan rakennetuksi koko maahan.

Toteutuksen kannalta nopein vaihtoehto kattavan, kiinteän laajakaistaverkon aikaansaamiseksi on kyseisen investoinnin toteutuksen rahoittaminen täysimääräisesti valtion varoin. Viestintäviraston selvitysten mukaan laajakaistainvestoinnit ovat maksaneet itsensä takaisin 2-3 vuodessa.

Mikäli kunnatkin halutaan edistämään laajakaistaverkkoja, nyt ehdotettua asetusta on välttämätöntä korjata. Asetusluonnokseen ja sen liitteeseen merkityt, 1 § mukaiset laskentakaavat kunnan tukikelpoisuuden maksuluokituksen määrittämiseksi eivät ole objektiivisia ja yhdenvertaisuutta, kestäväää ja turvallista kehitystä sekä ilmaston suojelua edistäviä. Laskentakaavoissa ei oteta huomioon maantieteellisiä olosuhteita eli etäisyyksiä tarkasteltavana ominaisuutena.

Asetuksen liitteestä selviää, että pitkien etäisyyksien Lapista ei ainoakaan kunta asetu 8 % maksuluokkaan, viisi kuntaa kuuluisi 22 % luokkaan ja 15 kuntaa 33 % maksuluokkaan. Pitkien etäisyyksien alueella juuri etäisyydet tuottavat erityisen paljon kustannuksia ja nimenomaan tällaisissa olosuhteissa on kattava ja luotettava laajakaistaverkko välttämätön. Asetusta tulee korjata niin, että maantieteelliset tekijät otetaan huomioon kunnan tukikelpoisuutta määriteltäessä.

Sallan kunta edellyttää, että kunnan laajuus ja rakennettavan verkon pi-tuus/kustannukset on otettava huomioon kuntien maksuosuuksien määrittelyssä. Tulee tehdä erilliskorjaus kaikkein laajimpien harvaanasuttujen kuntien laajakaistan rakentamiseen. Näiden kuntien rahoitusosuus tulee määrittellä laajakaista-verkon kustannusten varmistuttua selvitysvaiheen tai kilpailutuksen jälkeen niin, että kunnan rahoitusosuus ei ylitä koko maan asukaskohtaisia keskiarvokustannuksia. Vain näin voidaan turvata kuntien ja asukkaiden tasapuolinen kohtelu ja rakentaa laajakaista kaikkien saataville myös harvaan asutuilla alueilla. Kuntaosuuden kriteereiksi esitetty omarahoituksen perustuminen taseen kumulatiiviseen yli/alijäämään, tulee poistaa kriteereistä, koska sillä ei ole merkitystä hankkeen taloudellisen onnistumisen eikä kunnan sitoutumisen näkökulmasta.

Laajakaistatuen myöntämisperusteet on perusteltua yhdenmukaistaa maaseuturahaston tuen myöntämisperusteiden kanssa.

Asetuksessa on otettava huomioon tietoliikenneverkkojen yleispalveluperiaate, jotta vältetään tilanteet, jossa verkon omistaja kieltäytyy myymästä verkkokapasiteettia toiselle suojellakseen omaa liiketoimintaansa. Tällä voidaan varmistaa kiinteän laajakaistan saatavuus asiakkaille. Yleispalveluperiaatteen kirjaaminen asetukseen tulee em. syistä tehdä.

Laajakaistaverkon jakelusolmukohtien (ns. mustat pisteet) kirjauksia lakiin ja asetukseen liitteeseen on täsmennettävä yhdenvertaisuuden, aluekehittämisen ja tietoyhteiskunnan pullonkaulojen

poistamiseksi. Toimijoiden erilaiset tulkinnat jakelusolmukohdista ovat vaikeuttaneet käytännössä laajakaistojen kapasiteetin käyttöä kattavammin ja kestäväää kehitystä edistäen. Kirjaukset ovat tarpeen siten, että kiistanalaisia tulkinnanmahdollisuuksia ei syntyisi.

Nopeus vaatimuksista ei pidä tinkiä esityksen mukaisesti, kun hallitusohjelmassa on sitouduttu 100megaan ja 1gigan nousuun. EU:n vuoden 2025 tavoitteena on, että kaikilla olisi mahdollista saada käyttöönsä 100megan yhteys, joka on nostettavissa 1gigaan ja nykyinen esitys ei edistä EU:n tavoitteen saavuttamista. Tuettavien laajakaistayhteyksien pitää olla edistyksellisiä, nopeita ja tasalaatuisia myös ruuhka-aikaolosuhteissa.

Parkkinen Erkki
Sallan kunta